

PEDAGOGY

Джерелознавчі та герменевтичні основи історико-педагогічного дослідження ренесансно-гуманістичного контексту ранньомодерної молодіжної політики ордену єзуїтів

Р. О. Басенко

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Paper received 06.07.17; Accepted for publication 15.07.17.

Анотація. У статті проаналізовано джерельну базу історико-педагогічного дослідження ренесансно-гуманістичних ідей освіти і виховання у ранньомодерній молодіжній політиці ордену єзуїтів. Автором обґрунтовано класифікацію історичних джерел, наведено їхню атрибуцію, розкрито зміст, визначено історико-педагогічний контекст і пізнавально-методологічне значення. Звернено увагу на методологічні засади інтерпретації, розуміння та актуалізації тематичного комплексу джерел в історико-педагогічному дискурсі.

Ключові слова: орден єзуїтів, ренесансний гуманізм, молодіжна політика, історико-педагогічні джерела, науковий опис, класифікація, атрибуція, герменевтика.

Вступ. Розкриття сутнісного змісту педагогічних концепцій і практик минулого, гносеологічний інтерес до їхньої системної реконструкції ставить на порядок денний питання про джерелознавче забезпечення історико-педагогічних досліджень, адже лише повнота джерельної бази, її відповідність специфіці досліджуваних педагогічних феноменів є суттєвою умовою досягнення принципів цілісності, всебічності та обґрунтованості у відтворенні педагогічного контексту минулого, не лише засвідчує об'єктивність, глибину та системність його вивчення, але й дає змогу в актуальний спосіб розглядати, адекватно реконструювати та правильно розуміти педагогічні ідеї, події, явища й інститути в їхньому історичному розвитку.

Реалізації джерелознавчого принципу в підготовці історико-педагогічних досліджень значно сприяють сучасні процеси демократизації та інформатизації, адже зняття заборон на оприлюднення раніше маловідомої чи секретної інформації, прямий, передусім web доступ до її змісту, активна видавнича та археографічна діяльність, поєднання цифрових технологій і свободи інтерпретаційних практик дають змогу по-новому розкрити та зрозуміти значний масив раніше спорадично, а почасті заангажовано й упереджено репрезентованих суспільству історико-педагогічних проблем. З-поміж них – суспільно-педагогічна, культурно-освітня та духовно-релігійна діяльність ордену єзуїтів, ініціативи якого були несправедливо тавровані в багатьох історико-педагогічних дослідженнях, а інтерпретація змісту орденських документів здійснювалася в ідеологічній площині філіпичної риторики.

Короткий огляд публікацій за темою. Огляд, науковий опис, аналіз та публікація історичних джерел із ранньомодерної історії суспільно-педагогічної діяльності учителів-єзуїтів представлені у працях таких зарубіжних і вітчизняних учених як О. Андреев, Т. Білінова, Л. Брагіна, Г. Бюмер, Ж. Гібер, Б. Год, І. Григор'єва, Т. Грзінгер, Ж. Губер, Р. Данилюк, О. Дух, М. Інґльот, Я. Ісаєвич, В. Кіку, В. Кметь, А. Коваль, М. Коялович, П. Кралюк, О. Лаврінченко, Ж. Лакутюр, М. Любівич, В. Лявшук, Г. Навольська, Д. Наливайко, А. Папазова, Л. Посохова, Л. Ранке, Н. Рев'якіна, П. Ричков, С. Серяков, В. Стародуб, О. Сушко, В. Ульяновський, М. Філіппсон, Н. Швець, Т. Шевченко, Д. Шмонін, Н. Яковенко та інших. Натомість огляд джерельної бази

історико-педагогічного дослідження розвитку ренесансних і християнсько-гуманістичних ідей освіти і виховання у ранньомодерній молодіжній політиці ордену єзуїтів, а також обґрунтування науково-теоретичних засад її інтерпретації, на сьогодні не були предметом окремого вивчення істориків педагогіки.

Мета цієї статті – представити науковий огляд та обґрунтувати класифікацію джерельної бази історико-педагогічного дослідження ренесансно-педагогічних ідей у молодіжній політиці єзуїтів.

Матеріали і методи. В основі представленого дослідження покладено принципи *науковості* (зорієнтовує історико-педагогічний пошук на пріоритети аргументованості та обґрунтованості, сприяє уникненню бездоказовості й тенденційності в аналізі джерел), *об'єктивності* (забезпечує повний, глибокий, рівноцінний і неупереджений аналіз історико-педагогічних джерел, уможливило науково обґрунтовану та вмотивовану оцінку педагогічних феноменів, сприяє уникненню міфотворчо-спекулятивного та прескриптивного стилю викладу), *джерелознавчої автономії* (актуалізує вимогу безпосереднього знайомства дослідника з автентичними текстами документів і трактатів, визначає представлення наукового огляду, опису, аналізу та класифікації історичних джерел), *контекстуальної інтерпретації* (зорієнтовує на тлумачення представлені джерельної бази з урахуванням особливостей культурного та духовно-педагогічного життя тогочасної Європи).

Результати та їх обговорення. Відомо, що в середині XVI століття орденом єзуїтів було засновано низку суспільно-педагогічних ініціатив, зміст яких став основою Католицької Реформації. Одним із головних напрямів діяльності ордену була реалізація молодіжної політики, духовно-педагогічні та організаційно-інституційні засади якої інтегрували як ренесансні та християнсько-гуманістичні смисли, так й оновлені католицькі (посттридентські) педагогічні стратегії. До початку XXI століття історичні джерела, які давали б змогу науково відтворити орденську педагогічну дійсність минулого, виявити сутнісний зміст феномену «єзуїтського гуманізму», були маловідомі вітчизняному досліднику. У наші дні оприлюднено значний масив оригінальних джерел, наукова інтерпретація яких уможливило розкриття педагогічного контексту історії

Товариства Ісуса, осмислення характеру його взаємодії та площини взаємовпливів із ренесансними та християнсько-гуманістичними ідеями Раннього Нового часу. Тому джерельну базу з історії розвитку ренесансно-педагогічних ідей в молодіжній політиці ордену єзуїтів, на нашу думку, слід класифікувати за видами, розподіливши на низку корпусів, критеріями для виділення яких слід уважати спільність форми існування історичного джерела.

Перший корпус історико-педагогічних джерел складають *інституційно-правові документи*, що визначали мету, ідентичність, порядок заснування, модель управління, нормативно-регламентаційні, структурно-функціональні, організаційно-педагогічні засади та юрисдикційний статус молодіжної політики ордену єзуїтів у Ранній Новий час. До них, насамперед, належать «Формули Інституту Товариства Ісуса» [4, с. 1-13] та «Конституції Товариства Ісуса» [4, с. 55-408] у яких стисло і загально було представлено мету та спосіб духовно-педагогічного, апостольсько-просвітницького, освітньо-інтелектуального й соціального служіння ордену єзуїтів. Чимало положень документів були присвячені обґрунтуванню педагогічного ідеалу, у ренесансно-гуманістичній мотивації аргументувалася система чеснот і християнської досконалості особистості.

Головним освітнім документом, що регламентував реалізацію єзуїтського шкільництва як напряму молодіжної політики був шкільний статут – «Уклад студій Товариства Ісуса» [9]. У документі було представлено широкий перелік фахових критеріїв, духовно-педагогічних і моральних якостей осіб, пов'язаних із організацією навчання, детально описувався хід занять, підходи до викладання дисциплін, методи і форми проведення лекцій, диспутів, бесід, театральних дійств, механізм функціонування т.зв. академій, ваканцій та багато інших регулятивних аспектів освітнього процесу [9]. У сучасних дослідженнях «Ratio Studiorum» розглядається не лише як педагогічний регламент, але й як нова ідея освіти, її філософія [12, с. 309-310], а універсалізм, цілісність і ціннісно-смилова визначеність єзуїтської освітньої програми, її концептуальна й організаційно-педагогічна обґрунтованість дають усі підстави погодитися з висновком італійської дослідниці С. Негруццо про «Ratio Studiorum» як вершину та джерело католицької педагогіки [5, с. 88].

Автентичні тексти конституцій, правил і трактатів латиною, що унормовували реалізацію ранньомодерних суспільно-педагогічних ініціатив Товариства Ісуса оприлюднені у двох орденських багатотомних проектах – збірниках джерел «Institutum Societatis Iesu» («MHSI»), що витримали багатьох перевидань. Особливу джерельну цінність для відтворення орденських стратегій і форм реалізації молодіжної політики єзуїтів у XVI-XVII століттях, розкриття особливостей інтеграції гуманістичної ідеології в її організаційно-педагогічні та методичні засади становить окремий корпус «MHSI» – «Monumenta Paedagogica» [14]. Тексти, що представлені в «Monumenta Paedagogica» містять чимало інформації, що підтверджує використання ордену єзуїтів ренесансно-гуманістичного досвіду організації освіти і виховання, а також дають змогу розкрити еволюцію єзуїтського шкільництва, виокремити етапи та особливості звернення ченців-єзуїтів до здійснення широкомасштабних

ініціатив щодо піклування про тогочасну молодь.

Другий корпус історико-педагогічних джерел – *філософсько-педагогічні трактати гуманістів європейського Відродження*, що мали вплив на розвиток ідейно-смислових та організаційно-педагогічних засад молодіжної політики ордену єзуїтів. Насамперед, це праці Еразма Роттердамського: «Зброя християнського воїна», «Похвала глупоті», «Про виховання дітей», «Про метод навчання», «Про пристойність дитячих звичаїв» [6]. До джерельної бази цього корпусу увійшли й твори Х.Л. Вівеса «Про причини занепаду мистецтв», «Про навчання наукам, або християнське навчання», П.П. Верджеріо, Г. Веронезе, Й. Штурма, Ф. Меланхтона та інших. Значний вплив на становлення ціннісно-смилового універсуму та педагогічної ідентичності молодіжної політики єзуїтів мало релігійно-етичне вчення представників проторенесансного руху «Devotio Moderna» («Нового благочестя»). Це праці Г. Гротте, Й. Бусха, а особливо – Ф. Кемпійського «Про наслідування Христа» [11]. У творі Ф. Кемпійський послідовно обґрунтовує думку про індивідуальну моральну боротьбу й постійне самоудосконалення як есенційні чесноти особистості. Саме такі міркування будуть лежати в смисловій основі педагогічної системи ордену єзуїтів.

Матеріали діловодної документації (державної, орденської, приватної) складають третій корпус історичних джерел. За змістом це документи церковного, політичного, адміністративного, юридичного, фінансово-економічного та військового призначення. Насамперед до матеріалів діловодства слід віднести фундаційні акти (листи про надання земельної та майнової власності для заснування орденської соціальної інфраструктури), державні привілеї орденським школам та університетам, розпорядчі інструкції та записки, листи, приписи, скарги, акти місцевої влади, інвентарі, книги прибутків і видатків єзуїтських інституцій [1]. Історичні джерела цього корпусу дають змогу з'ясувати просторово-географічні й хронологічно-темпоральні аспекти інституціонування молодіжної політики ордену єзуїтів, визначити рівень державної підтримки та приватного партнерства у заснуванні суспільно-педагогічних ініціатив учителів-єзуїтів тощо.

Епістолярна спадщина – четвертий корпус історичних джерел. Вона представлена значним масивом листів, особистою і діловою кореспонденцією керівництва та членів ордену, а також листуванням представників європейського гуманістичного руху XVI-XVII століть. Насамперед це листи засновника єзуїтів Ігнатія Лойоли, чимало з яких опубліковано у збірниках і монографіях з історії єзуїтів періоду т.зв. «стародавнього товариства» (1540-1773 роки). Більшість текстів епістолярної спадщини Ігнатія Лойоли опубліковані у згаданому вже багатотомному проекті «MHSI» у корпусі «Monumenta Ignatiana», що нараховує чотири серії [13]. Слід відзначити й листування між членами ордену, тогочасну кореспонденцію католицької церкви, звіти, доповідні записки папських нунцій, листування між єзуїтами і світськими особами тощо. Попри те, що історико-педагогічна актуалізація названих документів вимагає пильного погляду та прочитання «між рядків», їхній зміст містить чимало інформації про особливості генези педагогічних ініціатив ордену єзуїтів, характер і тон дискусії щодо вибору їхніх організаційно-педагогічних

механізмів.

П'ятий корпус – полемічні джерела. Вони становлять особливий пізнавально-методологічний інтерес, адже суспільно-історична й літературна дискусія щодо єзуїтського виховання була істотним чинником формування суспільних стереотипів, міфів і контраверсій у сприйнятті духовно-педагогічної ідентичності учителів-єзуїтів. Більше того, саме поширення у тогочасному суспільстві антиєзуїтських трактатів і памфлетів стало чи не найголовнішим аргументом досить поверхової за своїми методологічними стратегіями історіографічної риторики щодо заперечення «єзуїтського гуманізму», репрезентації діяльності Товариства Ісуса у категоріях феодално-реакційного, контрреформаційного та антигуманістичного руху. Полемічні джерела представлені численними антиєзуїтськими памфлетами, філіпіними трактатами, метафорами дескридитуючого змісту тощо. Серед них – «Таємні настанови» («*Monita Secreta*», 1614 рік), твори руських авторів – І. Вишенського, Г. Смотрицького, М. Смотрицького, прислів'я, твори усної народної творчості тощо.

Біографічні та агіографічні джерела об'єднані нами в шостий джерельний корпус. Він представлений, передусім, автобіографічною розповіддю Ігнатія Лойоли – «Заповітом прочанина» [2] та «Духовним щоденником» [10]. Зміст творів дає змогу з'ясувати чимало аспектів становлення духовно-педагогічного мислення Ігнатія Лойоли, повідомляє про його інтелектуальну дискусію з тогочасними суспільно-педагогічними течіями як-от християнським гуманізмом чи духовно-релігійним рухом «нове благочестя», розкриває найрізноманітніші аспекти духовної харизми та генези педагогічних ідей першого єзуїта. До біографічних джерел, також, слід віднести книги новітніх, персональні форми, каталоги та некрологи членів домів Товариства Ісуса. Вказані історико-педагогічні джерела становлять значну цінність для встановлення персоналій молодіжної політики єзуїтів, адже містили відомості про розумові здібності, чесноти та риси характеру молоді.

Сьомий корпус історичних джерел – теологічні трактати членів ордену єзуїтів. Це праці представників Саламанкської школи – Ф. Суареса («*Метафізичні міркування*»), Л. Моліни («*Про правосуддя і право*»), «Згода вільної волі з дарами благодаті»), Г. Васкес («*Моральні твори*»). За своїм змістом вказані твори були гуманістичними, адже в центрі міркувань їхніх авторів була людина, духовно-педагогічні способи розбудови й удосконалення її чеснот, ідея необхідності піклування про фізичний, духовний, інтелектуальний, соціальний і психоемоційний розвиток особистості, морально-етичні й педагогічні засади виховання молодого покоління.

Духовно-релігійні та гомілетичні твори об'єднані нами у восьмий корпус історико-педагогічних джерел. Вони, насамперед, представлені творами Ігнатія Лойоли особливе місце серед яких належить «Духовним вправам» («*Exercitia Spiritualia*») [10]. Історико-педагогічна інтерпретація «Духовних вправ» дає змогу з'ясувати чимало аспектів генези молодіжної політики Товариства Ісуса, зокрема її мету, завдання, методи і форми реалізації, відображає рівень новизни педагогічного мислення Ігнатія Лойоли у порівнянні з тогочасними педагогічними уявленнями суспільства. Більше

того, зміст «Духовних вправ» розкриває характер партнерства гуманізму та релігії в педагогічній стратегії ігнатіанської духовності, відображає християнсько-гуманістичний зміст педагогічної ідентичності перших єзуїтів. До гомілетичних джерел, також, належить значний масив повчань Ігнатія Лойоли та перших єзуїтів (П. Фавра, П. Рібаденейри, Л. Камари, Я. Лайнеса, Х. Поланко, С. Надаля), а також духовно-релігійні трактати членів Товариства Ісуса новітнього часу (як-от П.-Х. Кольвенбаха), що відображають еволюцію духовно-педагогічного вчення учителів-єзуїтів.

Значний інтерес для розкриття ренесансно-гуманістичних засад освіти і виховання у молодіжній політиці єзуїтів становить *навчальна і навчально-методична література*, що використовувалася в освітньому процесі орденських колегіумів у Ранній Новий час. Вона складає *дев'ятий корпус історико-педагогічних джерел*. Це «Грамматика латинської мови» («*De Institutione Grammaticae, libri tres*») іспанського ученого єзуїта Еммануїла Альвареса, трактат із поетики Юлія Скалігера «*Poëtices libri septem*», підручники Еразма Роттердамського «*De ratione studii*», «*De sopia verborum*», «*De conscribendis epistolis*», «*De octo partibus orationis constructione*», «*De civilitate morum*», граматики Лоренцо Валли, Х.Л. Вівеса [14].

Зображальні пам'ятки об'єднані нами у *десятий джерельний корпус*. Він представлений портретами персоналій теми історико-педагогічного дослідження (Ігнатія Лойоли, Еразма Роттердамського, Х.Л. Вівеса та інших), гравюрами, що присвячені художньому відтворенню змісту, форм і методів єзуїтського виховання, карикатурами, що відображають рівні суспільно-історичних реценцій, міфів і контраверсій щодо сприйняття педагогічних ініціатив ордену єзуїтів, зображення символів Товариства Ісуса, картинами та іншими живописними творами, що презентують образне бачення ранньомодерної історії ордену єзуїтів, архітектурними пам'ятками (будівлями домів, університетів, колегій, конвіктів, бурс ордену, храмів, каплиць тощо), титульними аркушами перших видань орденських офіційних документів, фотокартками новітньої історії Товариства Ісуса.

Висновки. Історико-педагогічна інтерпретація окремого комплексу джерел, загалом, дає змогу відтворити генезу та розвиток ренесансно-гуманістичних ідей освіти і виховання у ранньомодерній молодіжній політиці ордену єзуїтів. Більшість із названих документів і трактатів за своїм змістом є комплексними, що обумовлює складність класифікації представленого «джерельного синкретизму». Утім, проаналізована нами джерельна база дає підстави аналізувати інтегральну сутність єзуїтського гуманізму, його повний, цілісний та солідарний характер, забезпечує джерельні підстави для розкриття організаційно-педагогічних й методичних засад залучення учителями-єзуїтами педагогічного престижу ренесансного та християнського гуманізму. Педагогічна інтерпретація представленого масиву джерел вимагає інтеграції особливої історико-педагогічної методології, заснованої на принципах науковості, об'єктивності, усебічності, міждисциплінарності, джерелознавчої автопсії, контекстуальної інтерпретації, екуменізму та конфесійної нейтральності.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Боротьба Південно-Західної Русі і України проти експансії Ватикану та унії (X – початок XVII ст.): зб. док. і матеріалів / редкол.: Є. А. Гринів та ін. – К.: Наукова думка, 1988. – 288 с.
- [2] Заповіт прочанина: автобіографія святого Ігнатія Лойоли, засновника єзуїтів / пер. з англ. А. Маслюх. – Львів: Свічадо, 2003. – 98 с.
- [3] Из декрета о священстве // Труды КДА. – 1863. – Сентябрь – С. 31–34.
- [4] Конституції Товариства Ісуса та їх Додаткові Норми / пер. з англ. А. Маслюх. – Львів: Свічадо, 2005. – 532 с.
- [5] Негруццо С. Ratio Studiorum иезуитов – вершина и источник католической педагогики // Религиозное образование в России и Европе в XVI веке: [сб. науч. тр.] / под ред. Е. Токаревой, М. Инглота. – СПб.: Изд-во РХГА, 2010. – С. 88–99.
- [6] Образ человека в зеркале гуманизма: мыслители и педагоги эпохи европейского Возрождения о формировании личности (XIV–XVII вв.) / сост., вступ. статьи и коммент. Н.В.Ревякиной, О.Ф.Кудрявцева. – М.: Изд-во УРАО, 1999. – 400 с.
- [7] Орден иезуитов: правда и вымысел: сборник / сост. А. Лактионов. – М.: АСТ, 2007. – 539 с.
- [8] Письма и донесения иезуитов о России конца XVII и начала XVIII века. – СПб., 1904. – 382 с.
- [9] Ratio studiorum: Уклад студій Товариства Ісусового / пер. з лат. Р. Паранько; пер. з англ. А. Маслюх. – Львів: Свічадо, 2008. – 252 с.
- [10] Св. Ігнатій Лойола. Духовные упражнения. Духовный дневник: пер. с лат. – М., 2006. – 376 с.
- [11] Фома Кемпийский. О подражании Христу / пер. с лат. К. Победоносцева. – Одесса, 2007. – 154 с.
- [12] Шмонин Д. В. «Порядок и устройство». К публикации раздела «Ratio studiorum» (1599) // Вестник РХГА. – СПб.: Изд-во РХГА, 2011. – Т. 12. – Вып. 4. – С. 308–326.
- [13] Monumenta Ignatiana. Serica Prima. Epistolae et Instructiones: v 12 t. / Ignatii de Loyola. – Matriti: Typis Gabrielis Lopes del Homo, 1903-1911. – Tomus Primus. – 1903.–809 p.
- [14] Monumenta Paedagogica Societatis Iesu. Nova Editio ex integro refecta: v 7 vol. / ed. L. Lukacs. – Romae: APUD “Monumenta Historica Soc. Iesu”, 1965-1992. – Vol. I: 1540-1556. – 1965. – 683 p.

REFERENCES

- [1] Hryniv, I.A. (Ed.). (1998). Borotba Pivdenno-Zakhidnoi Rusi i Ukrainy proty ekspansii Vatykanu ta unii (X – pochatok XVII st.) [The struggle of Southwest Russia and Ukraine against the expansion of the Vatican and the union (X – the beginning of the XVII century)]. Kiev: Naukova dumka, 288 [in Ukrainian].
- [2] Zapovit prochanyna: Avtobiohrafiiia sviatoho Ihnatiia Loioly, zasnovnyka Yezuitiv (2003). [Will pilgrim: The Autobiography of St. Ignatius Loyola, founder of the Jesuits]. (A. Masliukh, Trans). Lviv: Svichado, 98 [in Ukrainian].
- [3] Iz dekreta o svjashhenstve. (1863). [From the decree on the priesthood]. Trudy KDA – Proceedings of the KTA, September, 31-34 [in Russian].
- [4] Konstytutsii Tovarystva Isusa ta yikh Dodatkovi Normy. (2005). [Constitution of the Society of Jesus and their Additional Standards]. (A. Masliukh, Trans). Lviv: Svichado, 532 [in Ukrainian].
- [5] Negrucco, S. (2010). Ratio Studiorum iezuitov – vershina i istochnik katolicheskoy pedagogiki [Ratio Studiorum of the Jesuits – the peak and source of Catholic pedagogy]. Religioznoe obrazovanie v Rossii i Evrope v XVI veke – Religious education in Russia and Europe in the 16th century. E. Tokareva, M. Ingot (Eds.). St. Petersburg: Izd-vo RHGA, 88-99 [in Russian].
- [6] Reviakina, N.V., Kudriavtsev, O.F (Eds.). (1999). Obraz cheloveka v zerkale humanizma: mysliteli i pedahohi epokhi evropeiskoho Vozrozhdenia o formirovanii lichnosti (XIV – XVII vv.) [The image of man in the mirror of humanism: thinkers and educators of the era of the European Renaissance about the formation of personality (XIV – XVII centuries)]. Moskov: Izd-vo URAO, 400 [in Russian].
- [7] Laktionov, A. (Ed.). (2007). Orden iezuitov: pravda i vymysel [Order of the Jesuits: truth and fiction] Moskov: AST MOSKVA, 539 [in Russian].
- [8] Pisma i donesenija iezuitov o Rossii konca HVII i nachala XVIII veka. (1904). [Letters and reports of the Jesuits about Russia at the end of the 17th and early 17th centuries]. St. Petersburg, 382 [in Russian].
- [9] Ratio studiorum: Uklad studii Tovarystva Isusovoho. (2008). [The way Studies Society of Jesus. Jesuit education system]. (R. Paranko & A. Masliukh, Trans). Lviv: Svichado, 252 [in Ukrainian].
- [10] Sv. Ignatij Lojola. (2006). Duhovnye uprazhnenija. Duhovnyj dnevnik [Spiritual exercises. Spiritual diary]. Moskov, 376 [in Russian].
- [11] Foma, Kempijskij. (2007). O podrazhanii Hristu [The Imitation of Christ] (K. Pobedonosceva, Trans). Odessa, 154 [in Ukrainian].
- [12] Shmonin, D.V. (2011). «Porjadok i ustroenie». K publikacii razdela «Ratio studiorum» (1599) – [“Order and arrangement”. To the publication of the section “Ratio studiorum” (1599)]. Vestnik RKHA – Herald of the RCHA. St. Petersburg: Yzd-vo RKHHA, 12, 4, 308-326 [in Russian].

Source and hermeneutic basis of historical and pedagogical research of renaissance and humanistic context in early modern youth policy of the jesuits

R. A. Basenko

Abstract. The article is analyzed the source base of historical and pedagogical research of Renaissance and humanistic ideas of education and training in Jesuits early modern youth policy. The author justified the classification of historical sources, their attribution, content, which is determined by historical and educational context and cognitive and methodological significance. Attention is paid to methodological principles of interpretation, understanding and actualization of the thematic complex sources in historical and pedagogical discourse.

Keywords: Jesuit Order, Renaissance humanism, youth policy, historical and educational sources, scientific description, classification, attribution, hermeneutics.

Источниковедческие и герменевтические основания историко-педагогического исследования ренессансно-гуманистического контекста раннемодеерной молодежной политики ордена иезуитов

Р. А. Басенко

Аннотация. В статье проанализировано источники историко-педагогического исследования ренессансно-гуманистических идей образования и воспитания в раннемодеерной молодежной политике ордена иезуитов. Автором обосновано классификацию исторических источников, представлено их атрибуцию, раскрыто содержание, определено историко-педагогический контекст и познавательного-методологического значение. Обращено внимание на методологические основания интерпретации, понимания и актуализации тематического комплекса источников в историко-педагогическом дискурсе.

Ключевые слова: орден иезуитов, ренессансный гуманизм, молодежная политика, историко-педагогические источники, научное описание, классификация, атрибуция, герменевтика.